

DOMOLJUB

Izahaja vsak šotriek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Stev. 11.

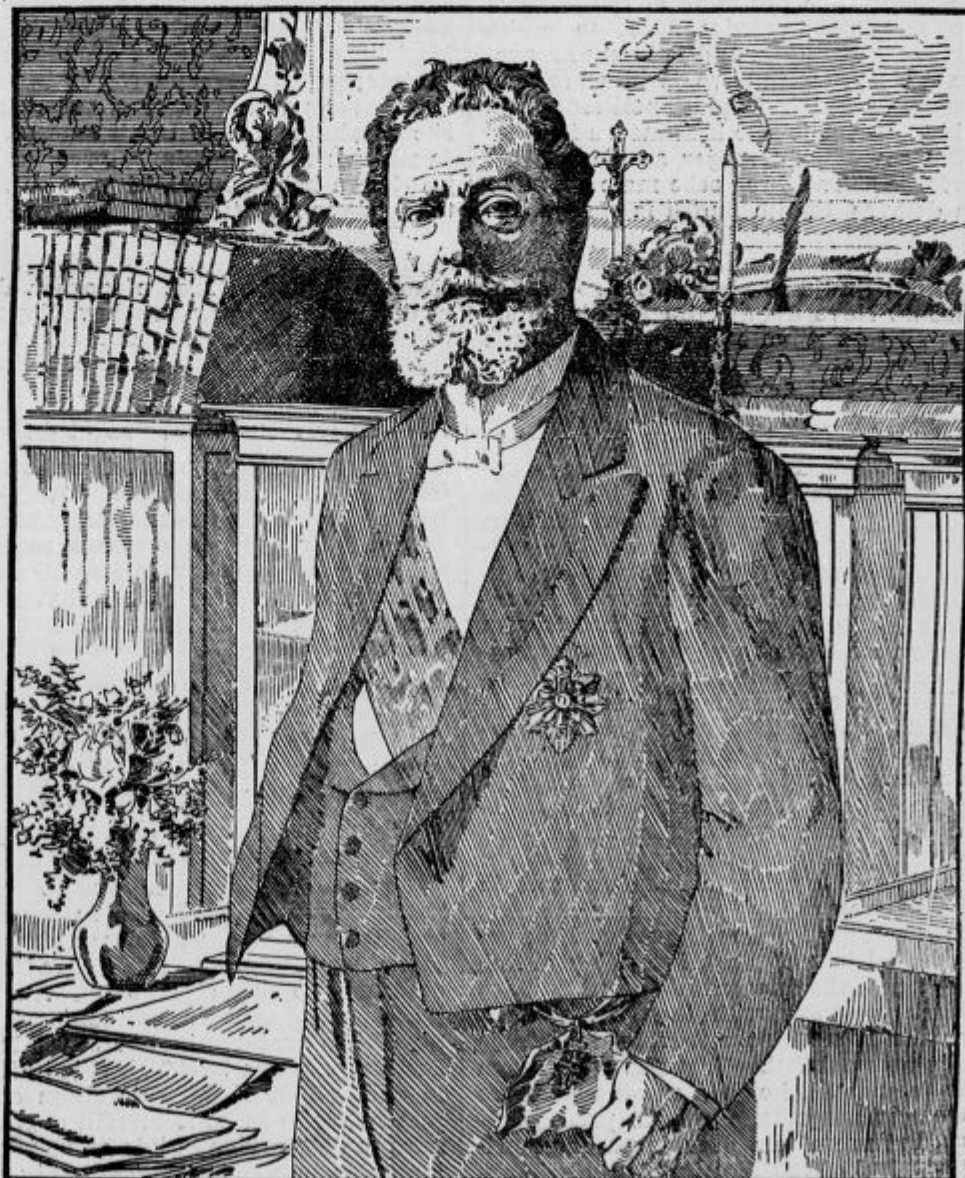
V Ljubljani, dne 17. marca 1910.

Leto XXIII.

† Dr. Karol Lueger.

Na najlepšem trgu dunajskega mesta, pred veličastnim rotovžem je bilo zadnjih 14 dni posebno življenje. Veliki gospodje in gospe — od cesarjevih adiutantov, ministrov doli — so v bogatih kočijah, tudi po večkrat na dan, hodili izpraševati, kako je bolnemu županu. Zvečer, ko je ponehaval delo po tvojnicah in štacunah, je pa privrelo ljudstvo. Po nekaj sto jih je vedno stalo pred hišo in gledalo gori v prvo nadstropje, kjer se je boril s smrtjo dr. Lueger. Misel nanj je prevevala ves veliki Dunaj; o njem se je govorilo povsod; časopisi so bili polni poročil o njegovi bolezni. Ljubezni in udanosti se je pokazalo nešteto. Zdravila so mu pošiljali in nosili venomer od vseh krajev. Gospe so ponujale svojo kožo, ki naj jo presade na njegovo rano; prihajali so ljudje s ponudbo, naj se jim vzame kri in ž njo poživijo dragi bolnik.

Dne 10. marca ob osmih zjutraj so zaplapolale črne zastave na rotovžu: Dr. Lueger je izdihnil. Zadnje besede so mu bile: »Na vekomaj amen«, odgovor duhovnikovi molitvi. Njegova smrt je razgibala svet. Cesar, papež, zunanji vladarji so izrekli svojo žalost nad njo; državni zbor je v posebni seji počastil rajnikov spomin. Gospoda vseh narodov je obžalovala njegovo smrt. To pa ni nič v primeri s čudovitim izrazom pristrčne žalosti, ki jo je pokazalo dunajsko in ž njim vred avstrijsko krščansko ljudstvo. Bilo je joca in stoka, kakor za očetom. Na stotine jih je čakalo ure in ure, da so prišli na vrsto in mogli pokropiti mrtvo truplo, ki je mirno ležalo vrh visokih

par v ogromni dvorani. In ko so v ponedeljek dvignili razev in jo nesli k pogrebu, se je pogrebec, ki jih je bilo nad en milijon, pretreslo srce v globoki žalosti, da ni več dr. Luegerja: sivi cesar, vsi ministri, zastopniki tujih vladarjev, poslanci so bili med njimi.

Časopisi celega sveta, ameriški, francoski, ruski, angleški itd. so slavili rajnika. Tudi nasprotniki so hvalili njegov značaj in njegovo delo; samo vsenemški dnevnik, madžarski zagriženi časopisi in — naša liberalna cunjka »Slovenski Narod« — so imeli dovolj umazane predrznosti, da so blatili njegov spomin. Naši liberalci so se pri ti priliki zopet izkazali, da so neizrečeno griji, nego liberalci drugih narodov. Župan Hribar je pa dunajskemu mestnemu svetu izražal svoje sožalje...

Kdo je bil ta čudoviti rajnik in kako je dosegel toliko ljubezni in spoštovanja? Na to vemo samo priprosti odgovor: **Dr. Lueger je posvetil svojo glavo, svoje delo, svoje zdravje in življenje osvoboditvi avstrijskega krščanskega ljudstva iz judovskih, madžarskih in liberalnih krempljev.** Sin prirostelega šolskega služabnika, iz kmečke rodbine, je kot mlad odvetnik začel boj za ljudske pravice. Žalostno je bilo takrat na Dunaju. Jud je imel vse v rokah; delavno ljudstvo je bilo brez pomena. Časopisje, kapital, politična moč, vlada, — vse je bilo krščanstvu in ljudstvu sovražno. Lueger se ni ustrašil; začel je zbirati krog sebe male obrtnike in delavce, ter jih buditi iz spanja. Na tisoče shodov je sklical in učil, vzgajal. Nepopisno moč je imela njegova živa beseda; ljudje so strmeli, ko so ga poslušali. Novo upanje jim je vžigalo srca; šli so z njim, za njim. In nazadnje je narastla ta četa tako, da so pri volitvah v mestni odbor zmagali in vkljub vsemu pritisku liberalnih nasilnikov dosegli, da je cesar potrdil dr. Luegerja za župana leta 1897, potem ko so ga štirikrat prej izvolili, ne da bi bil potrjen.

Zdaj je ogromna večina (nad tri četrti) dunajskega odbora v rokah njegove krščanske socialne stranke, doljenje - avstrijski deželni zbor ravno tako in velika večina dunajskih državnih poslancev. Stranka ni več samo dunajska. Segla je med Nemce v celi državi in v državnem zboru je zdaj najmočnejša, ki šteje 95 članov. Vse to je zamislil in ustvaril rajni dr. Lueger. Toda ta ustanovitev politične stranke je le en del tega, kar je storil. Njegovo delo je bilo v nepopisno korist dunajskega mestu in celi državi.

V mestu je iztrgal iz rok oderuških družb tramvaj, plinarno in elektrarno in s tem pridobil milijone na leto; pospeševal je mali obrt, šole; olepšal mesto z vrtovi in nasadi, da ga nima para Dunaj med svetovnimi mesti v tem oziru; za bolne otroke, reveže, hiralce je sijajno poskrbel. Oderuštvo z mesom se je ustavil, ko je z mestno podporo ustanovil ogromno mesno prodajalnico. Pri vsem tem delu je pa ostal priprost in ljubeznjiv prijatelj ljudstva, in

nesebičen. Stotine milijonov je šlo skozi njegove roke; lahko bi se bil obogatil, toda domala reven je umrl. Ostal je samec, ker je bil obljubil ljubljeno mater na smrtni postelji, da ne zapusti svojih dveh sester. Z njima je živel brez rodbine, brez žene in otrok; ob njunih solzah in molitvah se je preselil na boljši svet.

Versko življenje je bilo prej zamrznjeno na Dunaju: cerkve prazne, duhovniki zaničevani, povsod — po glediščih in drugih zabaviščih vse polno psov in napadov na krščanstvo. Lueger je često ponavljal svojim sodelavcem: »Snujte društva; zraven pa tudi spravljajte ljudi v cerkev, da se zopet navadijo verskega življenja.« Z gorečo vneto je branil duhovstvo; za kaplane, ki so mu radi pomagali, se je potegnil zelo velikokrat. Dosegel je, da je zdaj Dunaj po svojem značaju in po imenu vladajoče stranke zopet krščanski. Zato se ni čuditi, da ga je tako visoko cenil rajni Leon XIII., in da mu je tudi Pij X. ob življenju, v bolezni in ob smrti izkazal svoje spoštovanje. Kot veren katoličan je živel in umrl. V Laincu, ob meji dunajskega mesta, je sezidal ogromne stavbe za onemogle, revne meščane. V kapeli je v velikem altarju naslikana Mati božja. Marija drži v naročju sveto dete; pod njo klečita starec in starica; zraven pa dr. Lueger z načrti lainske hiralnice v roki. Upati smemo, da se zdaj v nebesih poklanja pred božjim prestolom božji Materi, ki jo je za živa tako iskreno častil.

Tudi mi se hvaležni spominjamo rajnega dr. Luegerja. Vzbudil je krščansko ljudstvo; brez njegovega dela bi tudi naše ne imelo uspehov. Napovedal je boj liberalstvu in oderuštvo, potegnil se je za cerkev in vero. Njegov duh je vneval tudi naše boje. Ljubil je Slovence; v boju proti Mažarom je hotel Hrvatom priboriti svobode; pozdravljaj in branil je misel, naj se vsi južni Slovani naše države združijo v eno celoto. Naši poslanci so pokazali, da jim je žal za njim, lep venec so položili na njegovo rakev in izrazili svojo žalost njegovi stranki. Z njimi vred žaluje tudi slovensko ljudstvo.

Deželni zbor kranjski.

Seja dne 29. januarja 1910.

Obravnavala se je dolga vrsta predlog gospodarskega značaja.

Zagradba hudournikov ob cesti Brod-Osilnica-Čabar-Trava in poprava cest. O tem poročilu deželnega zbora se je na predlog poslanca Jakliča takoj obravnavalo in se je po poročilu dr. Lampeta sklenil potreben zakon. Stroški so proračunjeni na 34.000 kron. Država prispeva 23.800 K, okraj 3400 K in dežela 6800 K. Med deželnim odborom in vlado se bodo izvršili dogovori, kdaj se delo prične in kdo ga bo izvršil. Potem se bo vendar enkrat vsaj nekaj

naredilo za lepo, a tako zapuščeno pokrajino ob Kolpi in Čubranki. Predlog je toplo podpiral poslanec Bartol.

Uravnava želimljice in njenih dotočkov. O tem poročilu se je na predlog dr. Šusteršiča takoj obravnavalo. Poročevalec dr. Lampe omenja Uravnava želimljice in zagradba hudournikov Sušje, Grajnovka, Petelinjek in Suhi graben v občinah želimlje in Turjak bo veljala 32.000 K. Država mora prispevati 16.000 K, glavni odbor za osuševanja Barja 6400 K, občini Turjak in želimlje 3000 K. Denar jima posodi odbor za Barje po 4 odstotke, ki se vrne v 15 letih. Ostanek plača dežela. — Dr. Šusteršič je ugovarjal mnenju stavbinskega urada, ki pravi, da se gre pri takih uravnava za vrednost zemljišč. V prvi vrsti se gre za to, da se omogoči kmetovalcu obstanek na rodni zemlji. (Dobro!) Delo naj se kolikor je mogoče pospeši.

Hiša za deželne urade

se bo gradila na Turjaškem trgu, kjer stoji še del deželne hiše, a večji del je porušil potres leta 1895. Veljala bo 474 tisoč kron. V njej bo nastavljen stavbinski urad, nadzorništvo deželne naklade, deželna banka i. dr.

Poslanec Piber

je poročal za upravni odsek o zakonu za zboljšanje pašnikov, o zakonu glede razdelbe skupnih zemljišč in o zakonu glede zlozbe zemljišč. Zakoni so bili sprejeti brez razprave.

Poslanec Košak je poročal o prošnji občine Stari trg za zgradbo cest v Poljanski dolini. Prošnja se je odstopila deželnemu odboru, da izposluje državni prispevek. Podpiral je prošnjo poslanec Matjašič.

Poslanec Povše je poročal o odpravi »grabelj« na Idriji in predlagal: Deželnemu odboru se naroča, da zahteva pri poljedelskem ministru odpravo »grabelj«, ki napravljajo v Idriji veliko škodo. Sprejeto.

Poslanec Margheri je poročal o raznih prošnjah učiteljskih vdov in sirot, paznikov i. dr. za miloščino ali zvišanje pokojnin.

Poslanec Poganičnik je poročal o prošnji Vincencijeve družbe v Kranju za zgradbo nove ubožnice, o prošnji zdravstvenega zastopa v Postojni za izplačanje bolniških stroškov za revne bolnike in o prošnji kmetijske družbe za izplačanje letnih podpor 2400 K in 14.000 K. Dovolj se kmetijski družbi 2400 K, za bolnike 1591 K, o drugih prošnjah naj pa sklepa deželni odbor.

Občine Cerklje, Čatež in Sv. Križ prosijo, da bi se vinogradnikom odpustila brezobrestna posojila. Prošnja se zavrne in deželnemu odboru naroča, da točno iztirja zapadle obroke.

Občina Litija prosi deželne podporre za škodo, ki jo je napravila povodenj. Prošnja se izroči dež. odboru, da poizveduje obenem in ogleda potoke Reka in Jablanšek in izvrši za zagradbo teh hudournikov potrebne načrte.

Prošnjo sta podpirala poslanca Man-
delj in dr. Zajc.

Občina Ribno prosi podpore za po-
pravo mostu čez Kupljenik. Prošnja se
odstopi deželnemu odboru.

Prošnja občine Zagorje za podporo
za vodovod se odkloni.

Prošnja občine Osilnica za podporo
za mostove pri Papežih in Bosiljevi. Lo-
ki se odstopi s priporočilom deželnemu
odboru. Poslanec Jaklič je zahteval,
da deželni odbor to prošnjo kmalu reši
in predlagal, da deželni odbor izposluje
državni prispevek za zgradbo teh mo-
stov, ker nista samo v interesu občine
in dežele, ampak tudi v državnem in-
teresu, ker vezeta našo državno polo-
nico z Ogrsko.

Zavrne se prošnja Matija Gostiše,
ki je zahteval odškodnino za naknad-
na dela pri zgradbi ceste Žiri-Hotavlje.

Razpravlja se o potrebi zakona za
varstvo planinskih rožic. Deželnemu
odboru se naroča, predložiti tak zakon
v prihodnjem zasedanju.

Ljubljana želi najeti posojilo

1.803.200 K, ki bi je porabila za kanale
500.000 K, za mostove in ceste 200.000 K,
za obrtno šolo 1.000.000 K in za podvoz
na Martinovi cesti 103.200 K. Se dovoli
in deželnemu odboru naroči, da izpo-
sluje pritrjenje na najvišjem mestu.

Živahno se je razpravljalo o zako-
nu za

izkoriščanje vodnih sil

za deželna podjetja. Poročal je poslanec
Jaklič, ki je uvodoma povdarjal, da
je naša stranka vložila ta zakon zato,
da ohrani vodne sile deželi, da povzdigne
domačo obrt in poljedelstvo. Proti
temu zakonu so nastopili nemški in
slovenski liberalci, ki vidijo, da rajši
posameznik, če tudi je tujec, izkorišča
vodne sile in bogati pri tem, kakor pa
bi dežela v korist prebivalstva napra-
vila velike električne naprave.

Zastopnik graščakov posl. Šol-
majer je dejal: Naša vlada se je že
leta 1898 izrekla proti podobnemu za-
konu. Zakon sega preveč v zasebno
last. — Dr. Novak: Predloženi načrt
zakona presega delokrog deželnega
zboru. Ako bo potrjen, bo uničena ve-
lika obrt. Zato bomo liberalni poslanci
nasprotovali. Oba predgovornika je do-
bro zavrnil

dr. Krek.

Predlagani zakonski načrt je pre-
skromen in zahteva veliko manj kakor
bi bilo želeto s splošnega stališča in v
korist prebivalstva naše dežele. (Res
je!) Splošno socialistično načelo se ne
da izvesti v malenkostih. Kadar se gre
za odpravo kake stvari, ki postaja ne-
varna družbi, je razlastitev neobhodno
potrebna. Splošno se priznava potreba
podržavljenja rudnikov, ravno tako je
pa potrebno podeželjenje vodnih sil, da
se onemogoči zasebna spekulacija. (Do-
bro!) Ako se podeželijo vodne sile, bo
tudi posamezen podjetnik na dobrem.
Pozdravljam predlogo, ker je tako vsaj
majhen začetek narejen, da se vodne
sile ohrani deželi. Poslanec Šolmajer in

dr. Novak sta kazala velik strah pred
razlastitvijo, toda velika socialno-re-
formatorična dela so le mogoča, ako
zmaga načelo splošnosti. Po načelih, ki
jih je razvijal dr. Novak, je vsako so-
cialno-reformatorično delo nemogoče.
(Živahno odobravanje.)

Dr. Eger tudi ni zadovoljen z za-
konom. Tak zakon se naj sklene v dr-
žavnem zboru! (Mož ne ve, kako počasi
se delajo postave v državnem zboru.)
Podjetja veliko bolj uspevajo, ako so
v rokah zasebnikov. Vsaj tiste vodne
sile, ki jih dežela ne bo sama izkorišča-
la, naj se prepusti zasebnikom.

Dr. Lampe

je izvajal: Kakor se iz razprave vidi, je
predmet že izzval nasprotstvo, ki se ne
da premostiti. Na eni strani je sociali-
stično, na drugi pa liberalno svetovno
naziranje. Nisem tak socialni demo-
krat, da bi ne priznaval lastninske pra-
vice, a tudi ne tak individualist, da bi
zapostavljal skupne koristi za koristi
posameznika. (Odobravanje.) Gospod
Šolmajer nam je pravil, da je Heinova
vlada bila nasprotna takemu zakonu.
(Dr. Šusteršič: Hein je šel v penzijo!)
Odnese ga je Sava! — Veselost.) Danes
je vprašanje o lasti vodnih sil zelo nuj-
no. Vsi deželni zbori se potegujejo za
to, da dobe dežele pravico do vodnih
sil. Razpravlja se vprašanje, kdo ima
prvi pravico do vodnih sil, ali dežela,
država ali pa občina. Za dežele velja
načelo: Vigilantibus jura! Mi smo mne-
nja, da ima dežela prva pravico do vod-
nih sil. (Tako je!) Res je, da ni vsakemu
všeč, ako se mu kaj vzame. Razlastilo
se bo le to, kar bo za napravo neobhod-
no potreba! Nikdar brez potrebe. De-
žela vendar ne bo iz same hudobije
razlastovala hiše, hleve, svinjake itd.,
kakor je v strašnih barvah opisal dr.
Novak. (Smeh.) Deželni poslanci ne bo-
do dopustili, da bi se delala krivica.
(Živahno odobravanje.) A proti temu
sem, da bi imeli pravico do razlastitve
tudi posamezniki, kakor zahteva dr.
Novak. Mi ustvarjamo danes postavo,
po kateri naj bi imela dežela prednost
na vodne sile. To ni samo naša pravica,
ampak je naravnost dolžnost, ker mo-
ramo varovati pravice dežele. (Živahno
odobravanje.) Dr. Novak je rekel, češ,
glejte, to je velikanska krivica, ker se
vzame posest po postavi. Glejte, gospod
dr. Novak, ali je to krivica, če se vzame
vodna moč tam, kjer je kaka razpadla
žaga, pa je lastnik neče odstopiti, in se
napravi ondi velika električna napra-
va, ki bi koristila 20 do 30 tisočem lju-
di. Ali ni prav, da se taka žaga ali mlín
kupi in vodna moč porabi? Ne gre se,
da bi se po postavi komu kaj vzelo.
(Dr. Šusteršič: Saj se mu nič ne vzame!)
Nasprotno: Dobi se nov vir dohod-
kov, ker z odkupnino lahko razširijo
svoja podjetja. A vrh tega mnogo dru-
gih ljudi dobi možnost ustanoviti kako
podjetje. (Tako je!) Ljudje to tudi prav
razumejo. Koj ko se je razglasilo, da
nameravamo napraviti električno cen-
tralo, je bila vsa Gorenjska pokonci in

veliki podjetja za električno moč se
je oglasilo. Dr. Eger je rekel, da bi bilo
bolj, da bi država prišla z okvirnim
zakonom. A mi hočemo ravno s posta-
vo, ki jo sklepamo, reklamirati vodne
sile dežele za deželo. (Živahno odobra-
vanje.)

Ko je še govoril dr. Novak in poro-
čevalec Jaklič, je bil predložen zakon-
ski načrt sprejet.

Političen pregled

DRŽAVNI ZBOR.

V takih stiskah, kakor sedaj, Bie-
nerthova vlada še ni bila zlepa. Držav-
ne blagajne so prazne, finančni mini-
ster pa ne ve, kako priti do novih do-
hodkov. Ker mu je izpodletel davek na
pivo, poizkuša vpeljati na vino nov da-
vek, ki pa pomenja popoln propad
manjših vinogradnikov. Zato je pa tudi
vzbudila ta namera finančnega mini-
stra odločen odpor pri vseh kmečkih
poslancih. Dne 6. t. m. je bil na Dunaju
velikanski shod proti novemu davku,
ki se ga je udeležilo nad 5000 vinograd-
nikov iz cele države in tudi mnogo po-
slancev. Poudarjalo se je, kako brez-
miselno je sestavljen načrt novega za-
kona, ki priča, da oni, ki ga je sestavil,
razmer našega vinogradnika ne pozna
niti od daleč. Shod je sklenil pozvati
vlado, da umakne ta svoj predlog in
je pozval poslance, naj zastavijo vse
svoje moči, da se ne vpelje nameravani
davek, ki bi uničil naše vinogradni-
štvo. Upati je, da se posreči prisiliti vla-
do, da umakne svojo zahtevo po no-
vem vinskem davku, če je odnehala ve-
likim pivovarjem in umaknila svoj
predlog za zvišanje davka na pivo. Za-
to so tudi že pri prvem branju o vlad-
nem finančnem načrtu razni poslanci
povdarjali, naj se gleda pri nakladanju
davkov na to, da se bodo obremenili
premožnejši sloji, ki zvišanje davkov
manj čutijo in lažje nosijo. Priznavali
so upravičenost zvišanja osebno - do-
hodninskega davka, zlasti pa davka na
dividende raznih velikih podjetij, ki
prinašajo velikim kapitalistom ogrom-
ne dobičke. Posebno je dr. Korošec na-
slikal žalostne razmere, v katerih se
nahaja slovenski vinogradnik vsled
vinskih kriz zadnjih let. Priznal je, da
je sedanji vinski davek res zastarel,
ker se opira na najvišji dvorni dekret
iz leta 1829. Izpremembe je torej potre-
ben, a izpremeniti se ne sme na ta na-
čin, da bi postal vinogradnikom v ne-
znosno breme. Veliko bolj, kot novi da-
vek, je na mestu državna podpora, zla-
sti, ker je tudi vlada sama mnogo kri-
va, da je prodaja vina zaostala, ker ni
poskrbela, da bi se bilo povzdignilo kle-
tarstvo in vinska trgovina. Če se vpelje
novi davek, bodo morali naši ljudje
posekati trte in se izseliti, in potem ne
bo imela država ne davkov ne ljudi.

Poslanci so tudi ugovarjali zvišanju davka na dedščine, če preide posestvo neposredno od očeta na sina. Predaleč je pa šel seveda socialni demokrat Renner, ki je zahteval naj bi se kratkoma odpravili vsi indirektni davki. Brez teh ne more izhajati nobena moderna država. Zelo ostro so kritizirali poslanci tudi državno upravo, zlasti upravo državnih železnic, ki je sicer silno draga, a slaba, kot le kaj. Finančni minister Bilinski je sicer zagovarjal svoj finančni načrt, a tudi on ni vedel za novi vinski davek drugega razloga, kot da so državne blagajne prazne. Finančni minister je predložil zbornici še nek drug zakonski načrt, ki obsega sicer samo dva paragrafa, a ima kljub temu precej vsebine. Vlada namreč zahteva, da ji zbornica dovoli najeti novo posojilo v skupnem znesku 181.740.000 K. 150 milijonov bi povrnila vlada državni blagajni, ki so jo dobro posušile napete razmere med Avstrijo in Srbijo lanskega leta. Ostalo posojilo bi se porabilo za topničarstvo in mornarico. Vlada je nameravala doseči, da bi se njen predlog glede novega posojila obravnaval takoj za njenim finančnim načrtom. S tem pa ni bila zadovoljna Slovanska Enota in je vložila protest proti taki izpremembi dnevnega reda. Predsednik Pattai je vzel ta protest na znanje, a je kljub temu stavil predlog, naj bi se o novem posojilu razpravljalo takoj, kakor želi vlada. Temu so se pa sedaj uprli socialni demokrati, in ko je prišlo do glasovanja, je bila vlada poražena, čeprav se je poizkušalo na razne načine vplivati na glasovanje, med drugim tudi s tem, da so trosili okrog vesti, da namerava vlada razpustiti zbornico, če ji ta odreče posojilo. Vlada in njeni pristaši se sicer sedaj tolažijo, da je bila pri tem glasovanju večina le slučajno proti vladi, toda v resnici je ravno to glasovanje pokazalo, koliko se sme vlada zanašati na svojo večino, in kako potrebno je, da dobi vlada zanesljivejšo večino, katere pa brez Enote ne more dobiti. Sicer pa protivladna večina v omenjenem glasovanju tudi ni bila res tako slučajna, ker je Slovanska Enota svoj namen že prej povedala, in ker je seja načelnikov klubov odločila, kdaj naj se glasuje o izpremembi dnevnega reda. Zato se je pokazalo, da je tak poraz vlade mogoč prav mnogokrat. Zato se Bienerth ne bo mogel izogniti preosnovi vlade, ker brez te ne dobi Slovenske Enote, brez nje pa ne zanesljive večine. Vlada je v velikih zadregah, iz katerih jo more rešiti samo izprememba njenega protislovenskega sistema. — Za prvim branjem o finančnem načrtu je prišel v razpravo vladni predlog glede laške pravne fakultete. Rusini in krščanski socialci so sicer izjavili, da so pripravljeni glasovati za laško fakulteto v Trstu, toda prvi zahtevajo zato rusinsko vseučilišče v Lvovu, drugi pa nemški oddelek na mornariški akademiji v Trstu. Poslanec Spinčič je izjavil, da so tudi Jugoslovani pripravlj

ti za laško fakulteto, a zahtevajo da obenem vlada zagotovi slovensko fakulteto v Ljubljani. Odločno pa so Jugoslovani zoper to, da bi bila laška fakulteta v Trstu ali sploh kje v Primorju. Lahom naj se da fakulteta na Tirolskem ali pa na Dunaju. — Poslanec Gostinčar je stavil interpelacijo na vojnega ministra, če je res, da se je naročilo čevljarjem, ki delajo za vojaštvo, da morajo naročevati usnje le pri velikih tovarnarjih, ker bi bili s tem občutno oškodovani manjši usnarji. Isti poslanec je v obrtnem odseku odločno zahteval, da se poskrbi, da obrtnikom in delavcem ne bodo delali konkurence kaznjenci, ki naj bi se dajali za razna dela le, če drugih delavcev ni mogoče dobiti. — Zbornica se je tudi spominjala umrlega voditelja krščansko socialne stranke, dr. Luegerja. Novega načelnika si izvolijo krščanski socialci v kratkem. Skoraj gotovo bo izvoljen princ Liechtenstein. — Konferenca zastopnikov raznih ministrstev je sklenila, naj država prispeva 50 odstotkov k trem vodovodnim projektom, ki jih je sklenil kranjski deželni zbor. S tem bo preskrbljenih z zdravno vodo do 30.000 ljudi v krajih, kjer trpe navadno največjo sušo, namreč na Krasu, v Suhi Krajini in nekaterih krajih ribniške in kočevske doline. Državnozbornske počitnice se prične 18. t. m. in trajajo do 6. aprila.

NA OGRSKEM

agitirajo sedaj na vso moč za bodoče volitve, ki bodo prav kmalu. Hedervary je cesarju že poročal, da misli sklicati državni zbor na 21. t. m., a ga potem takoj zopet razpustiti. Za novo vladno stranko se dela na vse pretege. Grof Tisza slika po shodih v zelo kričeih barvah, v kaki nevarnosti je mažarski značaj države sv. Štefana, in kaže na avstrijske razmere, kjer so prišli Nemci čisto na kant. Videti je, da Mažari čutijo, da pride morda prav kmalu čas, ko se bodo morali zadovoljiti s tem, kar jim gre po pravici. — Pri prihodnjih volitvah nameravajo Justhovec in Košutovec nastopiti složno.

BOSNA.

Bosenskemu kmetu so se začeli sedaj obetati boljši časi, dasi se je lani že zdelo, da je izgubljen, ker ga je naša vlada izročila na milost in nemilost mažarskim oderuhom. Dolg in hud boj, ki so ga bili v državnem zboru za pravice bosenskega kmeta zlasti naši poslanci, na čelu dr. Šusteršič, je sedaj rodil svoj sad. Izšlo je namreč cesarjevo pismo na skupnega finančnega ministra Buriana, ki mu naroča, naj izdela in predloži bosenskemu saboru načrt zakona, ki omogoči bosenskim kmetom, da odkupijo svoja zemljišča, ako hočejo, s pomočjo deželnih sredstev. S tem pismom so razveljavljeni privilegiji, ki jih je bila dala skupna vlada bosenski agrarni banki, in je popravljen, kar je bila lani zagrešila naša vlada. Odkupno svoto bo določeval poseben vladni urad. Kmet bo

plačeval to svoto v letnih obrokih. Če se bosta bosenska vlada in sabor zavedala svojih dolžnosti, potem bo bosenski kmet kmalu svoj gospod. Gre se namreč tukaj za okroglo 85.000 kmečkih družin. Srbi niso nič kaj zadovoljni z bosensko ustavo in hočejo sedaj zato baje proti nji na ta način demonstrirati, da se ne udeleže volitev, kar bi bilo za bosensko vlado precejšnja zadrega.

JAPONCI

nameravajo anektirati Korejo. S tem pa niso nič kaj zadovoljni Amerikanci. Njihovi listi pišejo zelo ostro proti Rusiji in Japoncem. Pravi, da Amerika ne more trpeti razmer v Mandžuriji, in da je položaj nevzdržljiv.

LISTEK

Ne v Ameriko!

Veleč. g. Vencel Šolar, misijonar v Ameriki, selški rojak, je okoli Božiča sporočil svojim sorodnikom vest o strašni nesreči, ki se je zgodila v Čeri (Cherry). Iz njegovega pisma posnamemo sledeče:

Dragi domači! Vem, da Vi že davno tako težko pričakujete mojega pisma, kakor jaz Vašega. Pred par tedni sem Vam poslal eno razglednico, na kateri sem v naglici napisal velikansko nesrečo, katera je zadela enega mojih misijonov Cherry (Čeri). Povedal sem Vam, da sem zgubil tri četrtine vernikov. Vseh skupaj je umrlo 314 mož. Ogenj se je vnel v štali. Štolen je 318 čevljev globok do prve žile. Tam so imeli štalo za 64 mul. Poslali so seno doli in po nesreči ali kali se je seno vnelo od svetilnice v rovu ali pa od rudokopa. Vse eno, ogenj se je hitro razširil, od pol ene do dveh je bil ves v terni štolen v ognju in prišlo se je tudi glavne. Največja neumnost pri vsem je bila, da strojevodji vzdigalnice niso dali vedet ljudem v premogovniku, šele ko je bilo prepozno. Zgubili so glave. Rešilo se jih je 165 ali 180, ne vem ravno natančno. Ko je vzdigalnica za zadnjo doli v globočino, so se vsi reševalci ki so bili na njej (enajst mož) ožgali in so bili mrtvi vzdignjeni na vrh. Ko so videli, da ni nobene rešitve več, so štolen zazidali na vrhu. (Bilo je v soboto, 13. novembra.) Čez dva dni so zopet odprli, pa so našli toliko ognja, dima in vročine v globočini, da jim ni bilo mogoče nadaljevati. Zato so štolen zopet zapečatili na vrhu za štiri dni. V petek, 19., so šli zopet na delo. Sedaj je bilo boljše. Našli so v petek in soboto, (19. in 20.) 101 mrtvih, katere so prinesli na vrh. Pa kakšne! Da bi Vam mrtvece, ki so ležali na platnu drug pri drugem, mu, mogel popisati, moral bi biti bolj nadarjen. Spoznati jih ni bilo mogoče drugače ko po obleki in premogovniških številkah. Obraz in sploh celo telo

sko misleči Slovenci so pa že itak javno razodeli svoje mnenje o družbi. O tej sodbi je bilo edino vse slovensko katoliško časopisje. Govorili so Kranjci, pritrdili so Korošci, Štajerci, Goričani in Primorci. Kaj hočete še več? Cela Slovenija je spoznala, kam vodi liberalna družba, zato takih shodov ne more drugače kakor mirno prezreti.

Iz davčne službe. Prestavljen je c. kr. davčni upravitelj Fink iz Kranja k davčnemu oddelku v Kočevje.

Tatvine na dnevnem redu. Dan na dan se čuje o premetenih vlomih v Ljubljani in na deželi. Ljubljanska policija ima zato dosti posla in tudi orožništvo pridno zasleduje tatove. Iz celovških zaporov pobeglega Pogačarja še sedaj niso mogli zasačiti, dasi pušča s tatvinami za seboj sledove. V Ljubljani so aretirali glasovitega tatu in vlomilca Pavliča, ko je ravno na II. državni gimnaziji hotel poskusiti svojo srečo.

Razpisana ustanova. C. kr. III. korno poveljništvo je razpisalo ustanovo feldmaršallajtnanta Tegethofa, za katero je vložiti prošnjo do 10. aprila t. l. Pravico do te ustanove imajo oni, ki so služili pri 7., 17., 27., 47. in 87. pešpolku oziroma pri teh lovskih bataljonih in so se udeležili leta 1878. okupacije v Bosni pod ustanoviteljevim poveljstvom. Prošnjo je opremiti z vojaško odlovnico, družinskim in domovinskim listom in zdravniškim spričevalom. Prošnjo se odda pri pristojnih dopolnitvenih okrajnih poveljništvih.

V Ameriki umrla Slovenca. V Clevelandu je umrl v mestni bolnišnici Slovenec Anton Rojc iz Prežganja. Star je bil 32 let. — Dne 19. februarja t. l. pa je umrl Volč doma z Vrhnike.

Konfiscirani kolek. Poročali smo že, da je državno pravdnštvo prepovedalo kolek z napisom »20. IX. 1908.« Ljubljansko deželno sodišče je to prepoved razveljavilo. Proti razveljavljenju se je državno pravdnštvo pritožilo na graško nadsodišče, ki je potrdilo prepoved kolka. Ti kolki so torej prepovedani in se jih ne sme razširjati, pročajati in prilepjati na pisma.

Prenapolnjena blaznica. V deželni blaznici na Studencu zaradi skrajnega prenapolnenja ni mogoče sprejemati novih bolnikov.

Kako sodijo socialni demokrati o sobi. Socialno - demokratični list »Naraj« opisuje njihovo organizacijo na Kranjskem. Piše, da imajo na Kranjskem socialni demokrati 20 strokovnih organizacij skupno z več kot 2500 člani. Če pa se primerja strokovna organizacija s politično, pa pravi, je komaj vsak deseti od teh, da bi plačeval mesečnino in bil naročen na kak socialno - demokratični list. Socialni demokrati tako enkrat sami priznavajo, kar smo mi že opetovano povdarjali: namreč, da tla na Kranjskem še niso pripravljena za socialno demokracijo.

Državno podpora 700 K je dovolilo c. kr. poljedelsko ministrstvo za pospeševanje sadjarstva na ljubljanskem barju v letu 1910.

Veliki vodovodi za Kras in Suho Krajino dovoljeni. Za tri velike vodovodne naprave, katere bodo preskrbele Kras in Suho Krajino je predložil deželni odbor vladi 3 načrte, izdelane od deželnega stavbenega urada. Vlada je odobrila vse tri načrte in pritrdila državnemu prispevku 50 odstotkov k stroškom naprave. Državni prispevek za te v velikem zasnovane vododobavne naprave bo znašal čez dva milijona kron. Do 30.000 ljudi v krajih, ki najhujše trpe vsled pomanjkanja vode, bo preskrbljenih z zdravo pitno vodo. Veliko delo je nova zasluga naših delavnih poslancev.

K dr. Luegerjevi smrti. Kranjski deželni odbor je poslal nižjeavstrijskemu deželnemu maršalu sožalno pismo k smrti deželnega podmaršala dr. Luegerja.

Somišljeniki darujte za našo »Narodno obrambo«. Na obmejnih slovenskih krajih je nujna potreba pomagati, da se zajezi ponemčevanje. Vsak zaveden Slovenec naj se zaveda dolžnosti po moči prispevati. Darove pošiljajte na naslov »Slovenska krščansko - socialna zveza (oddelek za narodno obrambo) v Ljubljani«.

— Deželna gospodinjstva šola na Vrhniki zaključuje I. letnik svojega obstanda, poln uspešnega dela. Javna skušnja učenk z razstavo ročnih del, kuhinjskih izdelkov, sadnih in zelenjavskih konserv bode dne 18. t. m., ob 9. uri dopoldne.

— Mlekarska šola na Vrhniki. Novi tečaj se prične 15. aprila t. l. in bode trajal pet mesecev. Na šoli se podučuje splošno mlekarstvo in sirarstvo, kemija, fizika, bakterologija, nauk o strojih in parnih kotlih, knjigovodstvo, združništvo, spise, slovenski jezik, zakonodajstvo, računstvo, živinoreja, pridelovanje krme in trgovsko znanje. Šola je zvezan internat. Namen šole je izvežbati dobre voditelje mlekarn in inštruktorje živinorejskih zadrug. Nekateri revnejši učenci dobijo deloma popolnoma prosta mesta, deloma polovično prosta.

Mladeniška tečaja se priredita dne 19. in 20. marca v Vipavi in št. Vidu na d. Ljubljano. Spored prvega je: V soboto, dne 19. sušca: 1. Od 8. do pol 10. ure dopoldne redovne in proste vaje. V. Jeločnik. 2. Ob 10. uri dopoldne skupna sveta maša. 3. Po sveti maši takoj tehnično predavanje. 4. Ob pol 4. uri popoldne javno ljudsko predavanje. Terseglav. 5. Od 5. ure popoldne do 7. ure zvečer orodna telovadba. — V nedeljo, dne 20. sušca: 1. Od 8. do pol 10. ure dopoldne telovadba. 2. Ob 10. uri dopoldne sveta maša. 3. Po sveti maši organizatorično predavanje. 4. Skupno kosilo. 5. Od pol 4. do 5. ure popoldne ljudsko predavanje. V. Jeločnik. 6. Od 5. ure popoldne do 7. ure zvečer telovadba. — Spored drugega pa: V soboto, dne 19. sušca: 1. Od 8. do pol 10. ure dopoldne redovne in proste vaje. A. Jeločnik. 2. Ob 10. uri dopoldne skupna sveta maša. 3. Po sveti maši

takoj tehnično predavanje. 4. Ob pol 4. uri popoldne javno ljudsko predavanje. Dr. Gruden. 5. Od 5. ure popoldne do 7. ure zvečer orodna telovadba. — V nedeljo, dne 20. sušca: 1. Od 8. do pol 10. ure dopoldne telovadba. Zavodnik. 2. Ob 10. uri dopoldne sveta maša. 3. Po sveti maši organizatorično predavanje. Podlesnik. 4. Skupno kosilo. 5. Od pol 4. do 5. ure popoldne predavanje o lokalnih razmerah in razgovor. 6. Od 5. ure popoldne do 7. ure zvečer telovadba. — Mladenci, udeležite se v obilnem številu! Na zdar!

Cerkvenim pevskim zborom priporočamo za veliki teden in za veliko nočni čas sledeče skladbe iz zalog »Katoliške Bukvarne«: Ant. Foerster: Lamentacije in Očitjanja. Cena partituri 70 vin. — Fr. Kimovec: »Rihar renatus«; v tej hvale vredni, zelo bogati zbirki se nahajata tudi dva znana Riharjeva velikonočna napeva (Jezus, premagavec groba). Cena partituri 3 K, posameznim glasovom 40 vin. — Jan. Laharnar: 7 velikonočnih pesmi. Cena partituri 1 K 30 vin. — Ig. Hladnik: 7 velikonočnih pesmi in »Regina coeli«. Cena partituri 1 K. — Jos. Sicherl: Velikonočne pesmi za mešan in moški zbor. V tej zbirki se nahajajo Riharjevi, Belarjevi in napevi drugih domačih skladateljev. Cena partituri 1 K. — Ant. Foerster: »Te Deum« po Haydnovi zahvalnici (Hvala bod' Gospod Bogu) zložena skladba. Cena partituri 50 vin. — Fr. Kimovec: »Vidi agnam« po vatikanski izdaji harmoniziran koralni napev. Cena partituri 50 vin.

Vinogradniški in kletarski tečaj na Grmu. Kmetijska šola priredi od 30. marca do 1. aprila tridnevni vinogradniški in kletarski tečaj s sledečim sporedom: V sredo, dne 30. marca: dopoldne od 9. do 11. ure: Ravnanje z vinom. Vpliv trgatve in kipeja na dobroto vina. Lastnosti in sestava vina. Popoldne od 2. do 4. ure: Ravnanje z zdravjem in pokvarjeno vinsko posodo. Ovinjevanje novih sodov. Merjenje sodov. V četrtek, dne 31. marca: dopoldne od 9. do 11. ure: Poraba in vrednost žvepla v kletarstvu. Pretakanje vina. Čiščenje vina. Filtriranje vina. Popoldne od 2. do 4. ure: Lastnosti dobre vinske kleti. Oprava kleti. V petek, dne 1. aprila: dopoldne od 9. do 11. ure: Napake in bolezni vina. Popoldne od 2. do 4. ure: Saditev trt in gnojenje vinogradov. — Pouk bo združen s praktičnim razkazovanjem. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se zglaši po dopisnici. Oddaljenim udeležencem se povrnejo stroški za železnično vožnjo do Novega mesta in za hrano po 2 K na dan. Dotična priglasila je predložiti ravnateljstvu šole do 25. t. m.

Slovensko katol. akad. tehn. društvo »Zarja« si je izvolilo na VI. rednem obnem zboru 4. marca za letni tečaj 1910 sledeči odbor: stud. ing. Fr. Ruch, predsednik; stud. iur. R. Rupnik, podpredsednik; stud. phil. K. Oštr, tajnik; stud. ing. Fr. Vrcé, blagajnik; stud. iur.

je bilo zabuhlo, otečeno, ožgano in črno — da strašno! In smrad neznosen! En oče in sin sta se skupaj držala; obajeta v naročju sta umrla. Položili so jih ven, da bi jih ljudje, sorodniki ali žene, spoznali. Da, bili so prizori, pri katerih bi se bil trd kamen omečil. Tu omedli žena, tam zajoče mati, ondi zaječi sin od prevelike bolesti, ko spozna svojega dragega.

Nepopisna radost pa je prevzela nas vse, ki smo bili navzoči v soboto popoldne en teden po nesreči, ko so vzdignili žive na vrh. Vse je jokalo radosti, vsaka ženska je upala, da je njen. Miril sem kar sem mogel, govoril k njim v sedmih jezikih, pa nisem mogel dosti govoriti, ker jaz sam sem — jokal. Bilo jih je 21, in to je bilo tudi vse. Kranjca med njimi ni bilo. Druge so našli 120 doli v drugi žili (475 čevljev globoko), vse skupaj drug pri drugem — mrtve. Pa jih niso mogli ven vzeti radi vode. Do nekega drugega odšelka, kjer jih je bilo tudi nad 60, niso mogli, ker se je zasulo. Vseh skupaj jih je še doli 202. Morali so štolen zopet zamašiti radi ognja, in ga bodo odprli šele po novem letu.

Uboge vdove in še bolj ubogi otroci! Seveda radodarnost ameriškega naroda je velika. Vsaka sirota bo preskrbljena za dolgo časa, če ne za vedno. Nabralo se je več kot stotisoč dolarjev za nje. O Božiču razdelim 3000 dolarjev med 109 vdov, vsaki po 25 dolarjev. Zraven tega dobival sem za boje polne obleke, katere sem dal sestram usmiljenkam, da jo razdajo. Čeri je oddaljena štiri in pol milje ali nekako uro in četrt hoda. Do nekako dva tedna od tega sem bil tam vsak dan od jutra do večera.

Človek bi skoro rekel, da je kaznen zadela to mesto. Bilo je preveč denarja in samo 17 oštarij v mali vasi (1200 duš). Pilo se je in delalo ob nedeljah kakor na delavnik. Za cerkev se je malo kdo zmenil. Če sem opominjal in prosil, pa so se mi večina ali smejali ali pa se še zmenili niso. Slovaki so bili najboljši. Slovencev v Čeri hvaliti ne morem. Bilo jih je 12 družin, izmed teh prišli so samo trije v cerkev. Drugi so delali kakor Vaši liberalci doma. Cerkev je sedaj še ravno tako polna kot

prej, toda obrazi so mi tuji, so ljudje in ženske, kateri prej nikdar niso videli cerkve znotraj. Strašen opomin za nas vse! Pokopali smo jih v velikem grobu. Drug pri drugem ležijo, kakor so drug pri drugem delali. Slovencev je 19. So večinoma vsi Dolenjci, razun nekaj Štajercev. Upam pa, da je imel vsakdo časa dovolj, da, dneve, pripraviti se na smrt. Vsaj tako sem bral v nekem pismu, katerega je pisal Slovak svoji ženi, da so veliko molili. Umrla jih je večina od lakote, žeje in slabega moralnega zraka (dušika). Pomoči ni bilo, namesto nje — smrt!

Dostavek našega naročnika. V Ameriki se nesreče ponavljajo dan na dan. Pohabljenih na duši in telesu je tudi mnogo Slovencev, ki se deloma vračajo, deloma iščejo še nadalje trdega ameriškega kruha, le malo jih je, ki bi se vrnili veselega srca. Ljudje božji, pri nas doma je dela dovolj, ki se danes plačuje tudi prav dobro. Ako spravimo naše kmetije na nekoliko večjo plodovitost, ne bode treba prav nikomur čez nevarno lužo, v nevarne ameriške rove smrti v naročje. Oklenite se, kmetje, naših zadrug, pred vsem živinorejskih, gojite v veliko večji meri kakor dosedaj prašičjerejo in kruha ne bode nikomur manjkalo.

Kako je izplačal mlinar nagajive tujce?

Potujoči veseljaki, ki so bili zašli, pridejo na noč do samotnega mlina, kjer poprosijo prenočišča. Mlinar, vesel in zgovoren mož, jih prijazno sprejme ter jim postreže s kruhom in vinom. Jedli in pili so pozno v noč in si pravili kratkočasnice, ki so tudi mlinarja zabavale. Kakor je to navada pri taki priliki, so prišli na vrsto tudi mlinarji, katerim ljudje marsikaj očitajo, in sicer ne po krivici. Prvi vpraša mlinarja, če ve, kaj je v mlinu najbolje. »Gotovo, polni žaklji,« odgovori mlinar. — »Ne ampak to, da žaklji govoriti ne znajo,« se odreže oni. Drugi ga vpraša, če ve, zakaj v nobenem mlinu tiči nočejo

gnezdit. Mlinar: »Pač zato, ker nočejo poslušati večnega klopotanja.« — »Slabo zadel,« ga zavrne ta; »zato ne, ker vedo, da še njih jajca ne bi bile varne pred mlinarji.« — »Oho,« pravi mlinar smeje se, »na streho pa vendar ne hodimo, dokler imamo v mlinu kaj vzeti!« Nato spregovori tretji in pravi: »Kateri mlinar svoje delo najbolj razume?« — Mlinar: »Jaz menim, da tisti, ki iz malo žita največ moke namelje.« — »Ne, ampak tisti, ki žito in moko tako fino zmelje, da ljudje komaj žaklje najdejo.« Četrti pravi: »Jaz tudi nekaj razumem in sem že tudi večkrat v mlinih opazoval, kako da gre. Kadar v prvo vodo izpusti, gre malin nekako počasi, kakor bi hotel reči: »Tat — je — tu, tat — je — tu!« Ko izpusti v drugo, gre že bolj hitro, kakor da bi dejal: »Kdo je to, — kdo je to?« — Ko pa v tretje izpusti, gre pa prav hitro in pravi: »Mlinar, mlinar, mlinar!« Peti opomni: »Ja, če so pa vsi mlinarji tatovi, zakaj jih ne pobesijo, kakor druge tatove?« — »Neumnež,« pravi šesti, »potlej bi ne bilo pa nobenega mlinarja in brez njih vendar ne moremo biti!« — In tako so mlinarja zbadali in dražili, ki se pa na videz ni kaj dosti za to zmenil, pač pa si je mislil: »Le čakajte, vam bom že eno zagodel, da me bote pomnili!«

Ko so hoteli spat iti, reče: »Eno samo sobo imam prazno, gori nad golobnjakom, kamor se pa mora iti od zunaj po prav slabih stopnjicah.« Potnikom je bilo tudi prav, in vstali so in šli po teh res slabih in nevarnih stopnjicah. Ko so bili na vrhu — bilo je to veliko mlinsko kolo — je odprl mlinar zatornico in — plumps! so padli drug za drugim v vodo in brodljali po nji, kakor psički, ko se uče plavati. Utonil pa vendar ni noben in tudi mrzla kopal jim ni škodila. Mlinar je obžaloval, da so se stopnjice polomile in da naj za ljubo vzamejo, da jih v hiši prenoči. — Drugi dan so pa videli, kake stopnjice so to bile in mlinar jim je smehljaje rekel: »Sedaj boste vsaj eno več vedeli pripovedovati od mlinarjev!« — Predno odrinejo, vprašajo za račun; toda mlinar jim reče, da so že sinoči plačali ter da naj nikar nič ne zamerijo — in tako so se z lepo razšli.

RAZGLED PO DOMOVINI

Še mrtvih ne puste v miru! Vse avstrijsko časopisje se bavi ob dr. Luegerjevi smrti z njegovimi zaslugami. Celo židovski listi ne morejo tajiti velikanskih zaslug za Dunaj. Umrl je z Luegerjem prvi krščanski organizator in politik. A »Slovenski Narod«? Ko drugi opisujejo zasluge moža in njegove lepe lastnosti, piše o njem »Narod« v onem

pouličnem duhu, kakor vedno. Vse Luegerjevo delo za krščansko misel, je »Narodu« hinavščina. To je pisal »Narod« v času, ko je ležal Lueger na mrtvaškem odru. Vajeni smo napadov »Narodovih«, vajeni njegovega surovega pisanja, a taka sumničenja so nam nerazumljiva. Tako podlo pisarenje bi moralo vendar »Narodovim« čitate-

ljem odpreti oči. Vsaj mrliča pustite v miru!

Protestni shod Cirilmetodarjev je sklical po »Narodu« Luka Svetec. Ta protestni shod je prava politična igračka, ali pa liberalci dvomijo celo nad svojimi pristaši. Liberalci bodo vendar verjeli, da je Ciril - Metodova družba za nje dobro orožje v politiki — krščan-

ovec, knjižničar; stud. ing. Sr. gospodar; cand. iur. J. Milač, namestnik.

Verne, Pet tednov v zraku. — Trije Angleži raziskujejo Po zapiskih doktorja Fergusona francoskega prevel A. Kos. Ljubljana, 1910. Tiskal in založil Dragotin Šarar. — Prvo delo znamenitega francoskega pisatelja je izšlo v slovenskem prevodu. Nad vse mično pripovedovanje seznanja bravca z zrakoplovstvom afriškimi svetom. Bravec napeto premišlja pogumne popotnike čez črni svet. Gleda zamorske rodove, običaje, življenje, rastline, velikanska drevesa, afriške živali, vihar v pesčavi, peščene gore, rudnine, kakor bil sam zraven. Zanimivi potni dogodiljaji napravijo bravca tako pozornega, da se mu vse to nehote vtisne v pomnilnik. Naleti sredi prostrane Afrike na črni noči na kanibalski rod, ki trpinči mladega 30-letnega misijonarja-lazarista. Vrlim trem junakom v zrakoplovu se posreči, da ga rešijo s svetlobnimi žarki. Kajti nad nenavadno svetlobo sredi črne temine divjak osupnejo. Rešeni mladi duhovnik umre vseeno brez malo časa. Umirajoč moli za Kanovo zemljo in pošilja pozdrave svoji domovini. On, ki je storil obljubo ubojstva, počiva v zlatonosni zemlji. Kajti, ko ga pokopavajo, odkrijejo zlato žilo. Prestava je narejena strogo po francoskem izvirniku. Jezik je čist in pravičen.

Pozor! Agenti tujih nemških zavarovalnic se po vsem Slovenskem silno trudijo, da bi pridobili čimnajeveč zavarovancev za svoje židovske zavarovalnice, in obljubujejo vse mogoče ugodnosti. Ne dajte se zapeljati takim usiljencem in zavarujte svoje imetje pri edini slovenski domači „Vzajemni zavarovalnici“ v Ljubljani. Svoji k svojim!

Gorenjske novice

g Iz selške doline. Drobne novice. Kakor bi slišali Jeremija na jezuzalemskih razvalinah, takšen je zadnji dopis v »Gorenjcu« iz Železnikov. Ob koncu pa plašno vprašuje dopisnik: Kdo laže? Gotovo vi ne, pač pa mi »klerikalci«. Glavarstvo da je samo priznalo v svojem odloku, da imenik 8. in 9. ni bil vam v pogled razgrnjen. Glavarstvo je seveda tako razsodilo, ker ste mu v neresnično poročali, da 8. in 9. do imenika niste mogli. Kdo torej laže? Vi ne, ampak mi, ki vedno le lažemo. Sploh pa kaj res mislite, da župan nima drugega dela kakor sedeti od zore do mraka pri imeniku in čakati, kedaj se bo kakšnemu sitnemu liberalcu

zljubilo priti in utakniti svoj nos v volivni imenik, ki ste ga imeli že prvi dan vsega prepisanega? Kričali ste po »Narodu« in »Gorenjcu«, da je župnik volivni imenik predelaval celih 14 dni in črtal iz njega neljube mu osebe. Župnik ni prečrtal niti enega imena, vi trdite še sedaj ravno nasprotno, kar seveda zopet ni laž, ker liberalci ne laže nikoli, lažejo samo »klerikalci«, ker je to njih vsakdanji kruh. »Gorenjec« dalje grozi z odkritji »klerikalnih« lumparij. Le počasi, bratec. Saj še ni 14 dni, odkar so odvedli orožniki vklejenega fanta, ki je vrgel na tla moža in ga oropal in sploh samo tega ni ukradel, česar ni mogel in ta fant je bil sokol in je zabavljaj zoper sak ske »čuke«. In odslovljeni so bili že vaši pristaši iz službe radi — predolgih prstov. In kdo je šel z vzdignjeno pestjo nad lastnega očeta in mu razlil vino na cesto iz sodčka? Zato le počasi, ne meči kamenja izpod steklene strehe. — V Z a l e m l o g u so zadnjič, kakor čujemo, pognali železniške sokole, ki so prišli polagati jajca sokolski koklji, z metlami; in ženske so rekle, če še enkrat pridejo, da jih bodo napodile z mokrimi cunjami. Ostalo je torej vse samo pri koklji, za sokolska jajca ne marajo Založani. In prav je tako, vrli Založani, kajti v pokloftanem in od alkohola zastrupljenem sokolstvu ni rešitve naroda. Le hrabro se držite še naprej in železniški sokol bo imel vedno krajši kljun, pa vedno daljši — nos. — Z a j u r . d o k t o r j a je bil promoviran gospod Franc Košmelj, sedaj jurist v Železnikih. Promoviran je bil v Škofji Loki. Strajnar je pa plačal takso in sedaj so zavezani »zlobni« ljudski jeziki. — »G o r e n j e c« nas pozivlja, naj odgovorimo na neko njegovo vprašanje. Ko bo vprašal 99tič, mi bomo pa odgovorili, če se nam bo zljubilo.

g Tržiške novice. Na predvečer sv. Gregorja je po stari navadi tržiški spuščala mladina po vodi barčice in čolničke z lučicami v znamenje, da prenehajo črevljarji ta dan delati pri luči. Ta lični prizor je opazovalo mnogo ljudi. — Zadnja dva tedna smo pokopali štiri osebe, katerih starost znaša skupaj 327 let. Gotovo lepo število let. — Za načelnika črevljarske zadruga je bil izvoljen na zadnjem občnem zboru g. Pogačar. — Društvo sv. Jožefa je ponavljalo zadnjo nedeljo igro »Kapelica na gori« ob 4. uri popoldne. Bila je predstava dosti dobro obiskana. — Na god sv. Jožefa se društvo udeleži svete maše, ki bo ob ugodnem vremenu v podružni cerkvi sv. Jožefa nad Tržičem. Ob štirih popoldne se bo udeležilo skupno v isti cerkvi petih litanij sv. Jožefa. Cerkevno petje bo oskrbelo društvo.

g Podgorje pri Kamniku. Bližajo se občinske volitve. Pri zadnjih smo zanemarili svojo dolžnost; še toliko ni bilo volivcev na volišču, kolikor je bilo treba izvoliti odbornikov in namestnikov. Zato zbudimo se iz 15letnega spanja in dokažimo, da smo sami svoji go-

spodarji. Možje! Nihče naj ne reče, brez mene boste že izvolili, kakor se je to dosedaj godilo. Kdor se ne udeleži občinskih volitev, bode ravno toliko kriv, ako zmaga sedanji nepravilni župan, kakor tisti, kateri bode pri volitvi zanj glasoval. Čuje se, da bodo volitve do jeseni zavlačevali. Konec aprila pa že poteče doba, torej pozor! Ne pozabite pogledati v volivne imenike!

n Iz Horjulja. Naj po dolgem molku sledi iz našega kraja kratko poročilo o občnem zboru našega izobraževalnega društva, ki se je vršil dne 6. t. m. Naše izobraževalno društvo je celo dolgo vrsto let spalo. V odboru so sedeli odlični možje in mladeniči, ki pa so imeli preveč opravka s politiko in tukajšnjo mlekarino, da niso torej mogli vršiti velike naloge izobraževalnega društva. V celem prejšnjem letu ni bilo nobenega predavanja, nobene prireditve. Toda sedaj so napočili drugi časi! Zadnji občni zbor je izvolil iz svoje srede naslednji odbor: Josip Pristov, župnik, Josip Gostiša, kaplan, Ivan Bastarda, Jakob Korenčan, France Vrhovec, Jožef Zdešar in France Lončar. — Ta imena nam dajejo poročstvo, da bo naše društvo nanovo oživelo in visoko dvignilo svoj prapor. In ravno ta odbor je, ki bo našega »Orla« predramil, dvignil in oživil. Fantje sedaj pridno študirajo za Veliko noč neko igro. Novi odbor, mlade moči: Napreji!

g Mošnje. Tukajšnji zadrugi »Hranilnica« in »Mlekarna« sta imeli minulo nedeljo dne 13. t. m. vsaka svoj letni občni zbor. Hranilnica in posojilnica izkazuje v proračunskem zaključku lanskega leta prejemkov 93.753 K 57 h, izdatkov pa 91.030 K 55 h; torej skupni promet 184.784 K 12 h. Rezervni zaklad je narasel na 3208 K 45 h, čistega dobička v minolem letu je pa 53 K 50 h. — Mlekarska zadruga je prejela v minolem letu od članov 104.759 litrov svežega mleka, za katero so isti prejeli znatno vsoto 12.571 K 08 h. Čistega dobička izkazuje račun 94 K 13 h. Deželni odbor je zadrugi naklonil ob novem letno podporo svoto 500 kron, da se ljudstvo še bolj vname za napredno živinorejo in umno mlekarstvo. — Na praznik sv. Jožefa oskrbi ob priliki občnega zbora mošenjsko izobraževalno društvo predavanje o izobrazbi, gospodarstvu in gospodinjstvu. Predaval bo gospod Slavko Ravnikar iz Ljubljane. Ker bo predavanje brezdvoma kakor vselej podučno in koristno, se pričakuje številne udeležbe. — Ob tej priliki prične delovati tudi novo Gospodarsko društvo v Mošnjah, kateremu je sl. deželni odbor že zagotovil podporo 500 K, če se zglašijo zadostno število udov, in društvo jame intenzivno delovati v blagor občinarijev.

g Iz Šenčurja. Ne bomo več odgovarjali »Gorenjcu«, da si ne bo preveč domišljaj; pribijemo danes samo to, da smo zmagali pri občinskih volitvah v vseh treh razredih. Ali se dobi še kak resen človek v naši fari, ki bi »Gorenj-

cu« še kaj verjel? Mislimo, da ne. Zato pa pravimo le še to: le še pišite v »Gorenjca«, kolikor Vam drago! Kaj nas briga, če osel riga!

g Sv. Jurij v Izlakah. Znano je, da je pri nas topilnica za antimon; sedaj pa postavljajo stroj, s katerim bodo iz šemniškega premoga delali opeko za kurjavo. Vse to je lepo; lepo pa ni, da delavci že od meseca decembra niso dobili nobenega plačila. Ko bi trgovci živeža ne dajali na up, bi delavci s svojimi družinami silno stradali. Ali res tu ni nobene pomoči?

Reteče pri Škofji Loki. V nedeljo 6. t. m. je priredila dekleška Marijina družba veselico. Tri dekleta in dva angelčka so uprizorili prizor »Marijina hči pred nebeškimi vrati.« Deklamovalo se je »Sreča Marijinega otroka«. Predstavljal se je igrokaz v II. dejanjih »Sv. Neža«. Uloge so bile v pravih rokah. Ponašanje zadovoljivo. Vzbujevanje čustev presenetljivo. Memoriranje tako, da boljše ne bi moglo biti. Poslušalci so se zadovoljni in polni pohvale razšli.

Iz št. Vida nad Ljubljano. Šentvidski Sokoli so vsak dan bolj napredni. Začeli so telovaditi ob nedeljah med popoldansko službo božjo. Lastnik telovadnice pa jim je namignil, da to ne gre. Rekli so, da so vendar »zglihali« za celo leto. Pozabili pa so, da še za lansko leto niso plačali. Sedaj so v zadregi. V poletno telovadnico — na Žibertov pod — jim še ne diši, tudi na Kmetovčevem travniku bi bilo še prezgodaj... — Imeniten poset smo imeli v nedeljo. Obiskal nas je Žirovnik; prišel se je menda prepričati, če še niso vsega njegovega duha pokrili s plehom. Dobil ga je še nekaj, precej ga je pa že tudi izginilo. Napravil je shod v sokolski telovadnici, katerega so se udeležili tudi nekateri ljubljanski Sokoli. Trobili so na rogeve, toda pretečenih časov Žirovnikove strahovlade več ne pritrobijo nazaj! — Igra »Dve materji«, ki jo je priredila Marijina družba, je izvrstno uspela. — Orel se kaj lepo razvija. Pristopilo je zopet nekaj fantov domačinov. Ob torkih so se zopet pričela redna predavanja, ki jih vodi g. Podlesnik. Dne 19. in 20. t. m. ima šentvidsko okrožje Orla svoj mladeniški tečaj, za katerega se pridno vrše priprave.

Kranjska gora. Spanje je, če ne lepa, pa vsaj potrebna reč. Človek navadno spi ponoči, medved pa pozimi. O nas, kar nas je od Jesenic pa do Trbiža, pa pravijo ljudje, da spimo ponoči in podnevu, pozimi in poleti. Družabno namreč. In kako je to prijetno! To ste vi neumni drugi ljudje po slovenski deželi, ki se martrate po društvih, pa govorite in poslušate, pa se učite, kot bi vam res to kdaj prav hodilo, pa vodo pijete (tepč!), kot bi še nikoli ne slišali, da sta že Adam in Eva v paradizu iz buče vino pila, in pa sploh zvečer Bogu po društvih čas kradete. Ej, to smo pa mi Dolinci za en kolešek že bogatejši. Mi se ravnamo

po zlatega reku (Bog vé, če ga vi drugi sploh poznate?): Vsak sam zase, Bog pa za vsakega posebej. — In kako se nam pri tem dobro godi! Dolgčas nam ni nikdar. Sedaj smo slučajno kidali sneg, da bo po Veliki noči, ko mine ta pusti post, kaj cvenka v žepu (ne bojte se, da bi ga ne znali spraviti!). A pač: zvečer ali pa že takole popoldne, če je bolj pusto vreme, nam tudi postane včasih bolj otožno pri srcu. In ali mislite, da smo kaj v zadregi, kam bi se dejali? Smešno! Dolgčas in pa otožnost znamo mi imenitno preganjati. Čemu imajo pa naši krčmarji direktno zvezo z Dolenjsko, Istro, Vipavsko itd., in kar je glavno: neke vrste kotličkov (pa ne mislite prešičjih!) imamo sami dovolj. Pa ga tudi znamo! Še odkašlja se človek lahko po njem. — Da smo za godbo in za petje tudi precej nadarjeni, ste morda že slišali od kakega romarja, ki je šel mimo nas na sv. Višarje. Pravijo, da je Verbanijev avtomat malo preglasan, ampak kadar jo mi urečemo, avtomata sploh ni slišati! Malo po slovensko, malo po »tajč«. To pa zato, ker so nemške pesmi veliko lepše. Nismo zastoj blizu Koroškega. Če nam pa kdaj noče prav gladko skupaj iti (no, saj to se vsakemu primeri), pa pokličemo Endliharco, da nam naredi eno ali pa dve na citre, zraven pa zapoje to, kar nam ravno najbolj manjka, sopran ali pa bas. To je njej igrača! Hej, to je življenje! — Kaplanu pa to-le povemo: Solit naj se gre s svojo musko. To drgnejo pa drgnejo, pa hočejo vse po notah, ven pa se jih nič prida ne sliši. Ali misli, da bomo mi na cesti plesali? Bi šli vsaj v oštarijo, tu bi bilo morebiti še za poslušati, ampak tam doli pri tistem Šefmanu, — no, kaj takega pa še ne. Menda je celo klerikalec. — Tako, predstavili smo se vam. Pa drugič še kaj!

g Iz moravške doline. Imeli smo v Moravčah občinske volitve. S. L. S. je s svojimi nasvetovanimi kandidati prodrla na celi črti. Vsi nasvetovani možje so prišli v odbor. Volitve so se izvršile čisto mirno, dokaz o disciplini, ki vlada v vrstah naših mož. Kot čujemo, imamo letos volitve tudi za občino Peče, v kateri občini je tudi veliko volivcev naše fare. Ob priliki bomo na te volitve še bolj opozorili in jim posvetili več pozornosti. — Naš silno delavni sedanji deželni odbor je odkazana dela za kapnice v občini Velika vas že oddal. Sedaj naj se pa tisti, ki so čivkali, da deželni odbor dela samo obljube, a da ne bo storil ničesar, primejo za jezik; onstran Grmače se takih ni manjkalo. — Pogorelec Učakar, o katerem smo zadnjič poročali, da mu je ogenj povzročil obilo škode, je bil zavarovan, sicer ne za posebno veliko svoto, pri naši V z a j e m n i z a v a r o v a l n i c i. Ta mu je določeni znesek kulantno takoj izplačala, zato vas Moravčani in okoličani opozarjamo, da se oklenite naše domače zavarovalnice in ne podpirate tujih. Ko poteče doba, odstopite od tujih in pristopite k naši domači

Vzajemni. Zglasite se pri gostilničarju Janezu Bergantu na Krascah. — Dosedanja trirazrednica v Moravčah se razširi s prihodnjim šolskim letom v štirirazrednico. Kot učna soba se porabi dosedanje učiteljevo stanovanje; delo se je že začelo. — Solarček Ign. Lavrič, sin tukajšnjega trgovca, si je zlomil nogo, kot se čuje pri padcu na skednju. — Utonila je neka postarna žena, doma v moravški župniji, ki je pa sedaj stanovala v Krašnji. Šla je čez brv, ki drži iz vasi Svine čez potok Drtijsca v Krašnjo, nesla butero drv iz gozda, na brvi ji je spodletelo in padla je v narasel potok ter ondi našla svoj grob. Brv čez ta potok na tem mestu je res preozka in nepravilna; naj bi se kdo našel, ki bi to slabo odstranil in nadomestil z drugo boljšo. — Poročali smo že o v l o m u v našo župno cerkev. Ob času, ko so se postavljali novi zvonovi, sta se prikradla v moravško farno cerkev dva tatova in odnesla iz lurske kapele dva nabiralnika. Zendarmerija je tička dobila v roke in ju ogradila sodniji. Lopova sta bila neki Rahne, doma v Voklem pri Kranju, in neki Špindlar, Ljubljčan. Pri minulih porotnih obravnavah sta stala pred porotniki. Sodišče je prisodilo Rahnetu, ki je bil že sila velikokrat kaznovan, devet let ječe, poostrene s postom in trdim ležiščem, Špindlarja je pa oprostil, ker se mu krivda ni mogla dokazati. — V Moravčah se dobe predrzneži, ki si upajo motiti v cerkvi javno božjo službo. Zgodilo se je to nedavno dvakrat, enkrat pri jutranji in enkrat pri popoldanski službi božji. Tudi ta dva predrzneža sta stala že pred sodiščem. Državno pravdnštvo je, kot čujemo, obravnavo zoper enega ustavilo, ker je izjavil in potrdil z zdravniškim izpričevalom, da ni pri zdravi pameti, drugi bo pa menda naš pomoč klical kralja alkohola, da bi ga izgovarjal, pa ne vemo, kako bo šlo.

Dolenjske novice

d Iz vaše okolice. Kakor je nekdašnji ljudje s svojimi kritičnimi dnevi, tako razburjata »Domoljub« in »Bogoljub« našega slavnega poštarja Ilaša. Kritični dnevi so vsi četrtki v letu in prvi četrtki v mesecu, ko dobi obilo založilo v razdelitev tega, kakor on pravi, tako nepotrebnega in nekoristnega bera, ker to mu zaleže le v vrednosti kot papir. No, postrežljivi pa so naš očka Ilaš, ampak le s »Slov. Domi« in »Slov. Narod«, ne pa z »Domoljubom« in »Bogoljubom«, in se kar čudi, da se mu ta papir ne stepe že v policah, ko čaka odrešenja. Podjetni pa so tudi naš očka Ilaš, zakaj med sokoli in sokolicami so eden prvih in želimo jim, da bi jim ta telovadba prinesla to korist, da bi nekoliko točneje in hitreje uradovani ali pa prosili pomočnika, ker sedaj se več-

krat zgodi, da ga je treba dolgo čakati, ker njegova ura se ne vjema z navadno ura, ampak je rada veliko kasneja, da ni tem meša svojo nedoslednost. Pa tudi glavni so naš očka, namreč takoj, ko so zvedeli iz »Domoljuba«, da ni ograja pri vrtu kmetijske podružnice in redu, so vzeli v sveti jezi motiko in šli popravljat. Splošno pa bi svetovali gospodu Ilašu, obnašati se kakor uradniku, nepristransko, in misliti, da je on zaradi pošte tu. Zakaj če bi bila pošta zaradi njega, ga ne rabimo nič. Posveti naj se le vzgoji svojih otrok in naj jim nadomesti dobro umrlo mater, pa bomo prijatelji, drugače pa ne.

d Iz Soteske na Dolenjskem. V nedeljo, dne 6. marca, je imela soteška fara veličasten pogreb, kakršnega ne pomni naša fara. Spremili smo k večnemu počitku našega preljubljenega družvenika g. Franc Reparja, vodja žag. Bil je zvest in dolgoletni naročnik »Domoljuba« in naprednjak vseh dobrodelnih društev. Bolehal je že več časa in slednjič, previden večkrat s svetimi zakramenti za umirajoče, je v Gospodu zaspal. Da je bil pokojnik vsestransko priljubljen, pokazal je veličasten pogreb, katerega so se tudi številno udeležili znanci in prijatelji iz sosednjih far Toplic, Valtavas in Žužemberka. Naj v miru počiva!

d Na Vačah ni bilo in ne bo miru, dokler »deluje« nedolžni učitelj Blagajna. Niso prijetni spomini od lanskimi občinskih volitev. »Žmagali« so res vseh razredih s par glasovi večine, razburjenje se pa ni poleglo. Potem pa pota k sodišču. Okoli sedemdeset oseb! Nedolžni Blagajna, ki nikomur lasu ne skrivite, ali ste tudi Vi kaj kronik kazni plačali? Ali jih je bilo ravno trideset? Povejte! Potuhniti se je bilo treba za en čas. Ko Blagajna malo tednov ni rogovilil, pa je bil mir. Toda mačka se težko odvadi miši loviti. Kaj sedaj? Može njegove baže si bodo že znali tudi sami pomagati. Nekaj bo dosegel prijazen dihur »Slovenski Dom«. Torej mladina je na vrsti. Krokari skupaj! Ker Marijina družba ni in ne bo trpela hinavk, ampak samo poštena dekleta, zato se je nesposobne izključilo. Vrt se plevel, plevel povsod mečejo čez ograje in se ne brigajo kdo se za smetišče puli. Začel je snovati Sokola. Zoper to nima nič, če so se na balu v Litiji osmešili. Čisto prav, če je bil znani krokari doma tepen, ker je s kavkami zapil 20 kron. Neizkušene in še nepokvarjene mladine pa nam Blagajna ne bo sokolil. žalostno za učitelja, da mu mora naše županstvo podpisne loviti! Ko so na pošti brali 9. številko »Domoljuba« in predno je šla posameznim v roke, je že drugo jutro moral teči okrajni sluga okrog z neko izjavo. Treba se je bilo podpisati, da ga imamo radi. Drugi dan, 5. t. m., je tisto polo nesel v Kanjanih podpisovat mož Kolibritovke. Kateri eksekutor, ki pride rubiti! Če ni bil do za učitelja, moral je priti na drugo mesto v imenik nasprotnikov. Njegovi najbližji pristaši so vedeli, za kaj se gre,

drugim se niti razložilo ni. Sedaj naj se pa kdo ustavi ter zameri županstvu in šolli! Saj so v starih časih ljudje še kače po božje častili, ker so se jih bali. Za vsakega financarja bi se podpisali, da bi se le preganjanja ognili. Kakim nezaslišanim surovostim so izpostavljeni njemu neljubi ljudje, je v nedeljo, 6. t. m. ponoči izkusila Klančarjeva hiša, ko je šel miroljubni Blagajna s svojo gardo domov. Kaj bo koristilo tisto podpisovanje županstvu? Znaprej se bomo tega splašenega Sokola še manj bali. Kaj nam pa more! Zaradi šolskih zamud ima okrajni šolski svet v Litiji prvo besedo. Blagajna nas kazni ni in ne bo varoval. Če je mogoče, nas obvaruje samo krajni šolski svet, torej naši šolski možje, ki so čez Blagajna postavljene. Ti stoje za nas na straži.

d Iz Velike Doline se zopet poroča, da so v noči od 8. do 9. t. m. ukradli tri krave. Tatovi so se oglasili in odpeljali krave pri Ajstru v Novi vasi, pri Pircu v Zapolju in pri Bercetu v Breganskem Selu. Poizkusili so pa tudi pri Tassotiju v Breganskem Selu. Ljudje so še ponoči opazili tatvine in začeli upiti in streljati — tatovi so se zbal, zbežali in popustili krave na polju. Na jedni kravi so dobili bisago in v bisagi velik nož. Tatvin se zgodi v našem kraju silno veliko, le čudno je, da se ne more dobiti tatov. Ker smo na meji, se bode moralo poskrbeti, da se zaradi tihotapstva in pa tatvin pomnoži orožniška postaja. Pošteni ljudje bodo pa morali pomagati orožnikom in oblastem, da se bode lahko zasledila vsaka tatvina. Male tatvine bi se morale tudi kolikor mogoče najostreje kaznovati.

Iz Loškega potoka. Precejšno število dobrotnikov našega »Doma« si že objavil, dragi »Domoljub«, a vrsta še ni končana. Poslali so svoj dar tudi naši prijatelji iz Amerike, ki z veseljem zasledujejo gibanje domače fare. Vrlo se je obnesel Chisholm, ki je nakazal naslednje zneske: Alojzij Kordiš 25 K, Jernej Turk 25 K, Al. Ruparčič 25 K, Fr. Ruparčič 10 K, Ant. Rojec 5 K, Mat. Knavs 15 K, Lud. Kordiš 5 K, Mat. Kosiš 5 K, Andr. Škrl 5 K, I. Lavrič 5 K, Marija Knavs 5 K, Debeljak Jan. 10 K, Debeljak Ant. 10 K, Fr. Krajec 7 K, I. Lavrič 3 K, Ant. Lavrič 3 K, A. Debeljak 3 K, Jos. Ruparčič 5 K, Jan Vesel 5 K. Vsi iz Retij. Jos. Anzelc 5 K, A. Mišič 5 K, Jos. Zbačnik 3 K, I. Kordiš 3 K, Jos. Samsa 3 K, Al. Turk 5 K, Al. Košmrl 5 K. Vsi Malilog. Jan Mohar 3 K, Jos. Lavrič 5 K (Hrib). Fr. Lavrič 3 K, Jan Lavrič 5 K, Jos. Debeljak 5 K, A. Debeljak 5 K (vsi Šeg. v.). Jos. Ruparčič 2 K. Poleg teh domačinov so darovali še drugi rojaki iz Sodražice, Goré, Ribnica, Zidan Most, Št. Mihael; tako, da znaša ves dar naših Chisholmskih Amerikancev 330 K. Nabirali so to svoto navdušeni prijatelji našega »Doma«: Al. Kordiš R. 66, Jernej Turk R. 69 in Mat. Knavs 75. Tem, kot vsem darovalcem pristrčna zahvala. Ob času slabega zaslužka in slabih gospodarskih razmer pa so le odtrgali od težko pri-

služenih denarjev znesek, dar naši hiši. Čutite, da če bomo v domovini napredovali, bo tudi Vam v ponos in korist. Bog Vam stotero povrni. Veseli smo, da najde naše delo prijateljev in podpornikov tudi v daljni Ameriki.

Iz Zagorja. Skoraj v vsaki župniji je dandanes ustanovljeno izobraževalno društvo. Treba bo na to misliti, da se tudi v naši župniji ustanovi enako društvo. Izobrazba je dandanes v mnogoterih ozirih silno potrebna. Želi se, da bi se naši župljani za stvar zanimali tako, kakor se drugod. Iz naše vasi jih je šlo v Ameriko minolega svečana pet, in minolega sušča osem, večinoma so gospodarji. Izmed zadnjih se je eden skesal ter se vrnil v domovino.

Notranjske novice

n Z Rakeka. Dne 6. t. m. je bil tukaj redek pomembni dan. Dobil je namreč Franc Benčan, tukajšnji akordni delavec pri železnici, za svoje 42letno zvesto službovanje častno svetinjo. Po kratkem nagovoru župana F. Faturja mu jo je isti slovesno na prsi pripel, nakar se je potem vršila med njegovimi sorodniki in tovariši priprosta zabava ter napitnice. Zvestemu, pridnemu in poštenemu možu želimo, da bi še dolgo let zdrav in srečen nosil podeljeno mu svetinjo.

n Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov na Vrhniki priredi v soboto na praznik sv. Jožefa, dne 19. t. m. gledališko predstavo »Sveti Vid«. Dramatična legenda v petih dejanjih, spisal dr. J. Ev. Zoré. Pa tudi pevci in tamburaši bodo pokazali, kaj so se v zadnjem času naučili. Zatorej vabimo najljubše prijatelje našega društva in vse one, ki imajo smisel za pošteno razvedrilo: pridite v prav mnogobrojnem številu, gotovo boste zadovoljni z lepimi prizori, ki jih nudi ta zanimiva predstava. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Čisti dobiček je namenjen za bolne rokodelske pomočnike.

n Sinadole pri Senožečah. Pri nas so se vršile občinske volitve brez vsakega hrupa. Hišnih števil v občini je 31, volivcev pa okrog 50. Za župana je zopet soglasno izvoljen pošten in veren mož J. Povh. Vsa občina mu brezpogojno zaupa. Telesno zdravje in krščansko poštenost njegovo izpričuje dejstvo, da v njegovi hiši bivajo skupaj tri družine: očetova, sinova in vnukova v najlepši slogi in zastopnosti. Kaj že obljublja četrta božja zapoved? Dolgo in srečno življenje! To voščimo tudi mi gospodu županu ob zopetni izvolitvi.

Iz Postojne. Lepe reči so se go-dile pri sokolski telovadbi šolskega narščaja v Postojni. »Slovenec« poroča, da je bil red med telovadbo tako vzoren, da že ni hotel nobeden več otrok poučevati, in sicer po izjavi dveh učiteljev zaradi: naga živosti in ne-

mirnosti. Da, enemu izmed učiteljev so otroci trmasto odgovarjali, ko jih je opozoril na dostojno obnašanje v telovadnici. Za versko vzgojo se je pa tako skrbelo, da so otroci morali telovaditi celo med tem, ko so slišali zvoniti večerni Ave Marija. Po telovadbi se ni nihče brigal, kam gredo učenci. Mnogi so porabili to priložnost za to, da so se v temi lovili po Postojni, in eden se je celo do 11. ure ponoči klatil okoli. C. kr. okrajni šolski svet je temu storil konec. Ukazal je, da se telovadba šolskega naraščaja sme vršiti le v podnevnih urah in le pod nadzorstvom učitelja. In prav je storil! Tudi pametni starši, ki nočejo, da bi se pohujševali njihovi otroci, so takoj, ko so to zvedeli, prepovedali otrokom hoditi k tej telovadbi. Neki oče, ki je slišal, kaj se godi, je pa rekel: Ko bi bil to preje vedel, nikdar bi ne pustil tja svojega otroka.

Iz raznih krajev

Goriško. Pri finančnem nadzorništvu v Gorici je imenovan za vodjo tirolski Lah Dalla Rosa, ki zna le nemško in laško. Kljub temu, da imajo pri tem uradu največ opraviti s slovenskimi strankami, se nastavlja uradniki, ki niso vešči slovenščine. Taka imenovanja so naravnost izzivnaja. — Bivši poslanec slov. kat. stranke, Anton Klančič, župan v Podgori, je izvoljen za predsednika liberalnega društva »Podgora«. Lep značaj! — Tudi goriško časopisje obsoja Ciril-Metodovo družbo radi liberalizma. Kakor drugod so tudi goriški Cirilmetodarji zvesti pristaši liberalne stranke. Prišlo je tudi na Goriškem tako daleč, da znači podpirati Ciril-Metodovo družbo ravno toliko, kakor podpirati liberalno stranko. — Samoumori v kaznilnici. V Gradišču ob Soči se je v kaznilnici obesil 36-letni Baranovič, ki je bil pred desetimi leti obsojen na smrt in potem pomiloščen v dosmrtno ječo.

Koroško. Borovlje. Cesar je dovolil, da se sme odslej Gornje Borovlje imenovati samo Borovlje. Hkrati je bilo Borovlje povzdignjeno v trg. — Za častne občane je imenoval občinski odbor v Št. Jakobu v Rožu gg. dr. Brejca in poslanca Grafenauerja radi njunih političnih zaslug. — Velikovec. Hranilnica izkazuje v letu 1909. prometa en milijon in dvesto tisoč kron. Ljudstvo iz okolice je prišlo do prepričanja, da bo ravno gospodarska organizacija najuspešnejše sredstvo proti prodirajočemu nemštvu. — Letalni stroj je izumil celovski inženir Sattler. O Veliki noči bo poizkusil zleteti. — Važna naredba. Predno se je pričela v državnem zboru razprava o Grafenauerjevem predlogu, je vlada železniški direkciji v Beljaku na-

ročila, da mora na celovškem kolodvoru uradništvo izdajati vožne listke tudi na slovensko zahtevo. Vsakega Slovenca dolžnost je, da na celovškem kolodvoru edino v slovenskem jeziku zahteva vožni listek.

Štajersko. Maribor. Jožef Hutter je bil pri mariborskem porotnem sodišču obsojen na pet let težke ječe, ker se mu je dokazalo, da je ponaredil več kronskih in dvajsetvinskih novcev. — Tri leta ječe je dobila 24letna Marija Schegula zaradi detomora. — Smrt na obsojba. Anton Kmetec, šele 21 let stari posestnikov sin iz Gornjih Jablan je bil obdolžen, da je 38letno Marijo Frangeš umoril in potem zavlekel na železniško progo, kjer ji je vlak odrezal levo roko in nogo. Na progi pa so našli listek, na katerem je bilo zapisano, da Kmetec ni kriv smrti. Izvedenci so dognali, da je ta listek sam pisal in tako samega sebe izdal. Sodišče je obsodilo Kmeteca v smrt na vislice. — Brežice. Dne 9. t. m. so našli pri Čatežu na kranjski strani mrtvega sodnega kancelista Antona Kuharja iz Brežic. Pri mrtvecu, ki je imel težko rano na glavi, niso našli ne ure, ne denarja. Ne ve se, ali se je Kuhar ponesrečil, ali pa se je zgodil zločin. — Trbovlje. Dne 8. t. m. sta v Trbovljah trčila skupaj dva vlaka. Ranjenih je bilo več uslužbencev; enega so morali prepeljati v celjsko bolnišnico. — Zmaga Slov. kmečke zveze. Dne 4. t. m. so se vršile v Črmlenškaku občinske volitve. Zmagali so pristaši Slov. kmečke zveze. — Promoviran je bil v Gradcu za doktorja prava g. Ivan Krašek. — Nemška nestrpnost. V Mariboru grade nov most. Samozakup in podiranje hiš so morali izdati več stotisoč kron. Zbrali so si skrajno neprimeren prostor le, da se ognejo Narodnega doma. Če bi postavili most v črti proti Narodnemu domu, stal bi polovico manj in bi imel za mesto veliko več pomena, ker bi bil bolj v sredini mesta. Kaj ne stori vsega nemška zagrizenost! — Prvi štajerski letalni stroj je sestavil v Gradcu stotnik Vorauer in ga razstavil v deželni dvorani.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

A. Adamič v Ponikvah pri Dobropoljah: Radi Vam potrjujemo, da dopisa iz Ponikev, v katerem se govori o novem cestnem odboru in cestarju, niste Vi pisali.

Iz Slavonije pošiljajo slovenski šumski delavci pozdrav svojim rojakom ter voščijo vesele velikonočne praznike. Zlasti pozdravljajo brate Orle širom slovenske domovine! Na zdar in skorajšnje veselo svidenje!

REŠITEV UGANK.

Rešitev se glasi: I. Hiša, II. Pred-pust.

Rešitev je poslalo 523 rešilcev, med njimi 251 pravih. Drugo je večina prav zadel; vendar so se dobili tudi taki, ki so jo imeli za nevesto in ženina,

sodnji dan, za soldata in celo — za hinavske babel — Prva je delala že večjo preglavico. Veliko jih je mislilo na krsto, rakev, cerkev, jamo, smrt, bri-tof, mrliča; drugi na zibel, postelj, hlev-ček, cesarski grad, domovino; zopet drugi na vice, nebesa, sv. obhajilo, večnost; nekateri na leto, obleko, posvetno čast. Najbolj kunšten pa je bil tisti, ki je pogruntal, da je to — beraški žakelj!

Nagrado dobé: I. Pintar Franc, Novo mesto, Arkotova ulica 106 — Medved Anton, Pesmi, I. zvezek. — II. Križnar Marija, Mültern, železniška postaja 332, p. Brnca, Koroško. — Lep molitvenik. — III. Obid Jakob, Bukovo h. št. 112, p. Cerkno na Primorskem. — Detela, Malo življenje, povest.

➤ Prihodnjo ankanko prinesemo ➤
:: :: v 14. številki. :: :: ➤

Dobra poceni zdrava

mora biti resnična kava za družino. To je pa Kathreiner Kneippova sladna kava, toda le tedaj, kadar je gospodinja previdna in pri nakupu izrečno poudarja ime Kathreiner in vzame le izvirne zavitke s tem imenom in s sliko župnika Kneippa kot varstveno znamko.

Velikonočne potice se najbolje spe-
kó z drožami (kvasom = presgermom)
iz drožarne Jos. Košmerl v Ljubljani,
Franciškske ulice št. 8, kjer se pro-
dajajo na drobno in debelo ter se raz-
pošiljajo s pošto. Torej naročite jih!

Na ženskih klinikah se je dobro poznata **Franc Jožef-ova** grenčica izkazala kot najboljša odvajalna sredstva. Celu najobčutnejše bolnice rade jemljejo to naravno sredstvo, ker se pojavi brez kakih nadležnih postranskih pojavov in poznejših učinkov že v kratkem času izvršten upliv. Scanzoni in mnogo drugih izvrstnih zastopnikov ženskega zdravstva soglasno hvalijo dobrotvorne lastnosti »Franc Jožef-ove« grenčice. — Na prodaj v lekarnah, drogerijah in prodajalnah rudninskih voda.